O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI

Халқ сўзи

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган • E-mail: info@xs.uz • 2006 йил 1 август, № 147 (4046) Сешанба

БУГУННИНГ ВАЗИФАСИ

Пахтакорнинг август ойи — ҳосилнинг пишиб етилиши давридаги меҳнати энг нозик палла ҳисобланади. Тўғри, бу дамгача деҳқон роса тер тўкди: ерни экишга меҳр билан тайёрлади, чигитни экди, ниҳолларни ундириб олди, ягана қилди, бир неча бор далани юмшатди, ғўзага ўғит солди, сув таради. Лекин август ойида озгина эътиборсизликка йўл қўйилса, ҳамма ҳаракати ювилиб кетиши мумкин. Табиийки, шу паллада ҳушёр турса, агротехника талабларини рисоладагидек бажарса, ҳамма ҳаракати баракали самара беради, замин саховати билан меҳнатлари тақдирланади.

Бувайда туманидаги "Янгиқадам" ширкат хўжалиги марказий Фарғонанинг "Аччиққўл" массивида жойлашган. Бугун хўжаликда бўлган киши ям-яшил экинзорлар ўрни бир пайтлар қамишзор, шўр босган ерлар бўлганига ишонмайди.

Жорий йилда хўжалик аъзолари 540 гектар майдонда ғўза парвариш қилишаяпти. Экинлар зарур агротехник талаблар ва деқончиликнинг илғор тажрибаларига таяниб ўстирилаётгани боис, кундан кунга ғўзалардаги кўсаклар сони ортиб бормоқда. Мазкур хўжаликда зараркунанда ҳашаротларга қарши кимёвий воситалар ўрнига, биологик усулдан кенг фойдаланилаётгани яхши самара бермоқда. Янгиқадамликлар жорий йилда ҳар гектар ҳисобига 40 центнердан пахта ҳосили олиш ҳаракатида меҳнат қилишмоқда.

СУРАТДА: уста пахтакор Абдуҳамид Абдуқодиров хўжалик аъзолари Йўлдошали Сайдалиев ва Илҳомжон Абдуқодировга ғўза парваришининг кундалик юмушлари хусусида маслаҳат бермоқда.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

АВГУСТдаги ЗАРБДОР МЕҲНАТ —

пахтадан юқори ҳосил олиш гарови

Ҳар қандай ишнинг ҳал қилувчи, баракасини белгилаб берувчи пайти, фурсати бўлади. Фараз қилайлик, ошпаз қозонда ош тайёрлаяпти. Ҳамма масаллиқ қозонга тушган, лекин дамлашга ҳали бироз вақт бор. Худди мана шу палла ошнинг қанчалик маромида бўлишини белгилаб беради. Агар олов керагидан сусайиб қолса, таом ланж бўлади, меъёридан ошиб кетса тагига олади. Шу масъулиятли паллада ошпаз қозондаги энг кичик жараённи ҳам қалбан сезиб туриши керак. Акс ҳолда ёғни қиздириши ҳам, пиёзни доғлаши ҳам, гўштни қовуриши ҳам, гуручни ювиши ҳам, борингки, кейинги юмуш — ошни дамлаши ҳам — бари-бариси беҳуда уринишга айланади.

Пахтакорнинг август ойи — ҳосилнинг пишиб етилиши давридаги меҳнатини, таъбир жоиз бўлса, ана шунга қиёслаш мумкин. Тўғри, бу дамгача деҳқон роса тер тўкди: ерни экишга меҳр билан тайёрлади, чигитни экди, ниҳолларни ундириб олди, ягана қилди, бир неча бор далани юмшатди, ғўзага ўғит солди, сув таради. Лекин август ойида озгина эътиборсизликка йўл қўйилса, ҳамма ҳаракати ювилиб кетиши мумкин. Табиийки, шу паллада ҳушёр турса, агротехника талабларини рисоладагидек бажарса, ҳамма ҳаракати баракали самара беради, замин саховати билан меҳнатлари тақдирланади.

Бугун «оқ олтин» хирмонларининг салмоғини баракали қиладиган дамлар бошланди. Халқимиз августни — асад ойини экинлар "ясанадиган" — ҳосилга ҳосил қўшиладиган, йил бўйи қилинган меҳнат эвазига етиштирилган ҳосил тақдирини ҳал қилувчи ой деб ҳисоблаши бежиз эмас. Шу боис деҳқоннинг ўзи ҳам, кўнгли ҳам бугун далада. Туну кун ғўзасига парвона бўлгандагина кўзланган миқдордаги сара, сифатли ҳосил етиштириш мумкинлигини у жуда яхши билади.

Қуёш фарзанди саналмиш пахта чин маънодаги фидокорона меҳнат билан етиштирилади. Ҳамид Олимжоннинг сатрлари эсингиздами:

«Бир парча ўт бўлиб
бунда кун
Пахтасига ишлайди
ҳар кун»

Ўша бир парча ўт тимсоли — бу боboдеҳқон. Айни пайтда ғўза тупларида 5-10 донадан ошиқ кўсак бор. Тажрибали пахтакорларнинг таъкидлашларича, деҳқон август қуёшининг танти тафтини суғориш, культивация билан ўринли уйғунлаштира олсагина, шу ой давомида ҳар тупда яна қўшимча 6-7 тадан бўлиқ кўсак қўшилиши турган гап.

Август ойида қилинадиган парвариш ғўзанинг ҳосилга "ишлашини" тезлаштиради, кўсаклар рисоладагидек етилиб, тола сифати ошади. Кекса деҳқонлар бундай паллаларда дала оралашни, ғўза билан "тиллашишни", унинг ҳолати ва талабини илғаб, парваришни шунга яраша ташкил этишни қоида қилиб олишган.

Ана шундай фидойи, ўринли меҳнат билан бу йил ҳам мўл ҳосил етиштириляпти. Ўз сўзини айтиб, ўз масъулиятини ҳис қила оладиган фермеру пудратчи борки, бугун туну кун далада. Ҳосил тақдирини ҳал қилувчи шу дамлардан оқилона фойдаланиб қолиш, қимматли кунларни беҳуда, бесамар ўтказмаслик ҳаракатида. Ҳар бир фермер, ҳар бир ширкат хўжалигидаги шундай уюшқоқлик билан қилинган меҳнатгина деҳқонни куз кези ер чизиб қолишдан сақлайди. Аксинча, мўл, сифатли ҳосил етиштирилиб, пахтакорларимиз қадларини баланд кўтариб, давраларда ёруғ юз билан юришларига кафолат беради.

Август суви — ғўзага бамисоли қон. Мутахассисларнинг алоҳида уқтиришларича, августда шарбат сувига тўйган ғўза сифатли ва баракали ҳосил тўплайди. Лекин бу оби ҳаёт — қон томирлардан ўтиб, тўғри ҳосил тугунчаларига таъсир кўрсата олиши учун ғўза қатор оралари оби-тобида юмшатилиши керак бўлади. Асад ойи культивацияси бирор кун кечикдими, ариқлар қуриб, ер ёрилиб, ғўза томирларига зарар етади. Бир томирнинг узилиши, бамисоли, бир шона, бир гул ёки кўсакнинг тўкилиши эканлигини тажрибали деҳқон яхши билади. Шу боис ҳам бугун пахтазорда сувчи билан механизаторнинг маҳорати, тажрибасию жонкуярлиги алоҳида ўрин тутади.

(Давоми 2-бетда).

ЧИЛПИШ АВЖИДА

Хатирчи туманида бу йил 12 минг гектардан зиёд майдонда, асосан, маҳаллий иқлимга мос «Ан-Боёвут-2» навли ғўза парвариш қилинмоқда. Фермерларга 17 та муқобил МТП ва сувдан фойдаланувчилар уюшмаси хизмат кўрсатаётир.

Туман қишлоқ ва сув хўжалиги бўлимидан олинган маълумотга кўра, хатирчилик деҳқонлар 40 минг тонналик хирмонни кўзлаб меҳнат қиляпти. Ғўза майдонларини ўғитлаш, суғориш ишлари оби-тобида ва ўз вақтида бажарилди. 86 фоиз майдондаги ғўза чилпишдан чиқди.

— Чилпиш вақтида ўтказилса, ҳосилга ҳосил қўшилиб, сифати ҳам яхши бўлади, — дейди «Азиза-Нигора-Шавкат» фермер хўжалиги раҳбари Шавкат Тўрақулов. — Ўз вақтида берилган ишлов — маҳаллий ва минерал ўғитлар ўз кучини кўрсатади: тола пишиқлиги ва узунлиги, чигитнинг мойлилик даражаси ортади. Ғўзани гармселдан сақлайди ва турли касалликларга чидамлилигини оширади. Шунинг учун хўжалигимиз аъзолари барча агротехника тадбирлари қатори чилпишни ҳам белгиланган муддатда ва сифатли ўтказдилар. Натижада ғўза ҳар йилгидан баравж ривожланмоқда. Жорий йилда қабул пунктларига юз тонна пахта топширмоқчимиз.

Тумандаги бошқа фермер хўжаликларида ҳам чилпиш ишлари қизғин давом этмоқда.

Ёрқул УМАР,
ЎзА мухбири.

Фармон ва ижро

Мамлакатимизда Президент Ислом Каримов раҳнамолигида хотин-қизлар қўмиталари фаолиятини янада такомиллаштириш, аёлларнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётдаги фаоллигини янада юксалтириш, тадбиркор аёлларни қўллаб-қувватлаш борасида кенг қамровли ишлар амалга оширилмоқда.

ТАДБИРКОР АЁЛЛАРГА ЁРДАМ

Бу борада давлатимиз раҳбарининг 2004 йил 25 майда қабул қилинган "Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси фаолиятини қўллаб-қувватлаш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги фармони муҳим дастуриламал бўлаётир.

Бугунги кунда Қорақалпоғистонда етти мингдан зиёд аёл тадбиркорлик билан шуғулланяпти. Улардан 833 нафари деҳқон-фермер хўжаликларига раҳбарлик қилса, 4 мингдан ортиқроғи хусусий тадбиркор, 2,1 минг нафари эса кичик бизнес билан машғул. Жорий йилнинг ўтган олти ойи давомида уларга тижорат банклари томонидан 837 миллион сўм кредит ажратилди.

Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси ташаббуси билан Кегейли туманида тадбиркор аёллар учун кўзда тутилган ёрдам ва имтиёзлар, жумладан, микрокредитлар бериш назарда тутилган меъёрий ҳужжатлар моҳиятини тушунтиришга бағишлаб ўтказилган семинар-кенгашда ана шулар ҳақида сўз борди. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раиси Б.Янгибоев бошқарган тадбирда тадбиркор аёллар, шаҳар ва туман хотин-қизлари қўмиталари, тижорат банклари раҳбарлари, кенг жамоатчилик вакиллари иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки бошқаруви раиси ўринбосари Ф.Боқиев, "Микрокредитбанк " акциядорлик тижорат банки бошқаруви раиси Ж.Сайфуддинов ва бошқалар хотин-қизларни ижтимоий фойдали меҳнатга жалб этиш, тадбиркор аёлларни ҳар томонлама, хусусан, микрокредитлар бериш йўли билан қўллаб-қувватлаш борасида мамлакатимизда талай имтиёзлар яратилганини таъкидладилар. Оролбўйи тадбиркор аёлларини қўллаб-қувватлаш мақсадида Қорақалпоғистонга қўшимча равишда бир миллиард сўм маблағ ажратилгани қайд этилди.

Йиғилишда мазкур маблағни тегишли банк муассасалари орқали ажратиш борасида хотин-қизлар қўмиталари, жамоат ташкилотлари, маҳалла фуқаролар йиғинлари олдидаги вазифалар муҳокама қилинди. Тадбиркор аёллар ўзларини қизиқтирган барча саволларга мутахассислардан жавоб олдилар.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари, Хотин-қизлар қўмитаси раиси С.Иномова иштирок этди.

А.ОРТИҚБОЕВ,
ЎзА мухбири.

КОМИССИЯ ЙИҒИЛИШИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида Ахборот фаолияти ва маълумотлар узатишни такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш бўйича идоралараро мувофиқлаштириш комиссиясининг йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишда телерадиоэшиттириш соҳасида радиочастота спектридан самарали фойдаланишни таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисидаги ҳукумат қарорининг ижросини таъминлаш юзасидан радиочастоталарни тақсимлаш ва телерадиоэшиттириш соҳасида фаолиятни амалга ошириш ҳуқуқини берувчи якка тартибдаги лицензияларни бериш бўйича танлов ўтказилди.

Танловда Тошкент шаҳри, Самарқанд, Сурхондарё, Хоразм, Бухоро, Навоий, Жиззах, Тошкент вилоятлари ва Фарғона водийсидаги теле ва радиочастоталарга буюртмалар кўриб чиқилди. Комиссия қарорига кўра "Денов АТР" телевидениеси (Денов шаҳри), "S-Iqbol" хусусий корхонаси (Урганч шаҳри), "Наврўз медиа" масъулияти чекланган жамият (Тошкент шаҳри), "Ҳамроҳ" масъулияти чекланган жамият (Тошкент шаҳри), "Ўзбегим таронаси" масъулияти чекланган жамият (Тошкент шаҳри), "Oriat teleradiokompaniyasi" масъулияти чекланган жамият (Тошкент шаҳри) ғолиб деб топилди.

Шунингдек, телерадиодастурларни тарқатиш билан шуғулланувчи хўжалик юритувчи субъектларни рўйхатга олиш ва қайта рўйхатдан ўтказиш тўғрисидаги аризалар кўриб чиқилди.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

(ЎзА).

Ҳамкорлик самараси

Пойтахт вилоятининг Тошкент туманидаги "Ғуломмаҳмуд барака" агрофирмаси чорвачилик фермасида маҳаллий ўғитдан биогаз ва энергия ишлаб чиқаришга киришилди.

БИОГАЗ ЁРДАМИДА ИШЛАЙДИГАН ПЛИТА

Айни пайтда бу ерда биогаз ишлаб чиқарадиган иккита қурилмадан фойдаланилмоқда. Биринчи қурилма шарсимон шаклда бўлиб, унинг сиғими 5 куб метрдан иборат. Иккинчиси эса айланма хандақ шаклида бўлиб, унинг сиғими 10 куб метрни ташкил қилади. Уларнинг хомашёси оддий чорва гўнги ҳисобланади. Вақт ўтиши билан ундан ҳаво чиқиб, у йиғилиб бораверади. Ҳосил бўлган табиий газ технологик анжомлар ва резина шланглари орқали тортиб олинади. Бунинг учун қўшимча куч ва энергия талаб қилинмайди.

Қурилма бир кунда икки куб метр биогаз ишлаб чиқариш қувватига эга. У бир оиланинг кундалик эҳтиёжини бемалол қондиради. Ундан овқат тайёрлаш ва чой қайнатишда фойдаланиш мумкин. Шу билан бирга, биогаз иккита хонадонни ёритадиган энергия ҳам беради. Бунинг учун қурилмага кунига 20 кг. маҳаллий ўғит солинади, холос. Биогаз олиб бўлингач,

чиқиндидан қишлоқ хўжалигида биогумус сифатида фойдаланиш мумкин.

Мутахассисларнинг фикрича, ушбу мини технологиялардан нафақат чорвачилик хўжаликларида, балки газ етиб бормаган ҳар бир оилада, шунингдек, чўл ҳудудларида бемалол фойдаланса бўлади. Айниқса, улар чўпонлар ва геологлар учун жуда асқотади. Боиси қурилмага хомашё ўрнига турли хил чиқиндиларни ҳам солиш мумкин.

— "Ҳамкорликда ҳикмат кўп" деган мақолнинг исботини амалда кўриб турибмиз, — дейди туман ҳокими Сайфулла Темиров. — Ҳукуматимизнинг топшириғига биноан биз Хитойдан ана шундай қурилмалар олиб келиб, ўрнатдик. Мақсадимиз хорижликларнинг бундай усулини ўзимизда қўллаб, уни республикамизга жорий этишдир. Мазкур қурилма ёрдамида биогаз ишлаб чиқариш ҳар томонлама қулайдир. Гўнг ва турли чиқиндилар қишлоқ шароитида ҳамма жойда бор. Шу сабабли ҳозир бундай қурилмага буюртма берадиган харидорлар сони кўпайиб бормоқда.

Ҳозир Хитойда бундай усулдан кенг фойдаланилмоқда. Биогаз ишлаб чиқарадиган қурилмаларнинг сони 20 миллиондан ортиқ бўлиб, улардан халқ хўжалигининг турли тармоқларида фойдаланилмоқда. Улар ўзининг камхаржлиги, оддийлиги ва қулайлиги билан ажралиб туради.

Ҳосия КАРИМОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.
Даврон АҲМАД олган сурат.

Сўнгги соатда

Фольклоршуносларнинг республика анжумани

Зоминда «Миллий истиқлол ғояси ва фольклор санъати» мавзуида Республика илмий-амалий анжумани бўлиб ўтди. Маданият ва спорт ишлари вазирлиги Халқ ижодиёти ҳамда маданий-маърифий ишлар илмий-методик маркази ҳамда Жиззах вилояти ҳокимлиги томонидан ташкил этилган тадбирда фольклоршунос олимлар, маданият ва санъат арбоблари, фольклор-этнографик жамоалари мутасаддилари, маҳалла фаоллари, жамоатчилик вакиллари иштирок этишди.

2005 йил ва жорий йилнинг ўтган даврида фольклор жамоаларининг фаолияти, ютуқ ва камчиликлари муҳокама этилгач, анжуман иштирокчилари «Дастурларда миллий анъаналарнинг талқини», «Фольклор санъатини ривожлантиришнинг муаммо ва истиқболлари», «Муаммолар ечимида маҳаллий ҳокимият ва кенг жамоатчиликнинг ўрни» каби мавзулар бўйича ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Баҳриддин САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

"Жаҳон" ахборот агентлиги хабари

Ливаннинг Кана аҳоли пунктида 60 нафар тинч аҳоли, асосан, болалар ва аёллар Исроил ҳарбий ҳаво кучлари томонидан амалга оширилган ғайриинсоний бомбардимоннинг бегуноҳ қурбонига айланганлиги ҳарбий ҳаракатларнинг тўхтатилиши зарурлигини яна бир карра тасдиқлади.

Нима учун норасида болалар ўз ҳаёти билан катталар содир этган жиноятлар учун жавоб беришлари кераклигини халқаро ҳамжамиятнинг қабул қилиши мушкулдир.

Ўзбекистон жамоатчилиги БМТ Бош котиби Кофи Аннаннинг Ливанда ҳарбий ҳаракатларни зудлик билан тўхтатиш тўғрисидаги таклифини қўллаб-қувватлайди.

Давом этаётган ушбу инқирозни Ливан томони ва Исроил ўртасидаги қуролли тўқнашувларга чек қўйиш ва музокаралар-гина тўхтатиши мумкин.

Китоб ярмаркаси давом этади

Пойтахтимиздаги "Ёшлик" талабалар шаҳарчаси маъмурий ҳудуд сифатида 1992 йилда рўйхатга олинган. Бу ерда 26 та олий ва ўрта махсус таълим муассасалари жойлашган бўлиб, уларда 40 мингдан зиёд талаба, ўқувчилар таҳсил олмоқда.

Ёшларни маънавий баркамол этиб тарбиялаш, тафаккурларини бойитиш мақсадида шаҳарчада кўплаб тадбирлар ўтказиб келинмоқда. Вазирлар Маҳкамасининг "2005–2009 йилларда умумтаълим мактаблари учун дарсликлар ва ўқув методик қўлланмалар нашр этиш дастури тўғрисида"ги 2004 йил 27 ноябрдаги Қарорининг ижросини таъминлаш мақсадида шаҳарчада "Улуғимсан, Ватаним!" мавзуида китоб ярмаркаси ташкил этилди. Талабаларга қулайлик яратиш учун мазкур ярмарка йил давомида фаолият кўрсатади.

Юлдуз РИЗАЕВА,
«Халқ сўзи» мухбири.

МИЛЛАТНИ АҚЛ-ЗАКОВАТ ЮКСАЛТИРАДИ

Халқимизнинг, миллатимизнинг улуғ орзу ва истаги бўлган истиқлолимизга 15 йил тўлмоқда. Ўтган фурсат тарих олдида оз бўлиши мумкин, бироқ ислоҳотларнинг жадаллашуви ҳамда барча соҳаларда эришаётган муваффақиятларимиз қисқа давр мобайнида мамлакатимизни дунёга танитди. Бугун қаерга борманг, юртимиз тарихи, маданияти билан қизиқаётганларни кўрамиз. Айниқса, уларнинг сўнгги йилларда шаҳарларимизда олиб борилаётган бунёдкорлик ишларини кузатиб, маданий меросларимизни ажиб ҳайрат билан кузатганлигининг кўп бор гувоҳи бўлганмиз. Мустақиллик ана шундай ғурур ва ифтихорни қалбимизга сингдирди.

МУСТАҚИЛЛИК ТАҚДИРИМИЗДА

Бутун дунёда миллатлар, элатлар сони мингдан зиёд, аммо, ўз миллати номи билан давлат барпо этганлар сонининг 200 дан ортиқ эмаслигини ҳисобга оладиган бўлсак, мустақил Ўзбекистон Республикаси фуқароси эканлигимиз билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Таъкидлаш кераки, ҳар қандай давлат туб халқ манфаатлари, маънавий-маданий руҳияти, мероси ва тарихий эҳтиёжларидан келиб чиққан ва миллий асосда қурилганидагина мустақил ва барқарор бўлади. Ўзбекистонда давлатчилик ана шундай тизимда ва ҳозирги замон илғор мамлакатлари тажрибасидан қадр-қимматимиз, миллийлигимизга ҳеч қандай зарар етказмайдиган ва бизга манзур бўлган жиҳатларини ўзлаштириш негизида ташкил топди. Мақсад эса ватанимизда истиқомат қилаётган барча инсонлар учун фаровон, муносиб турмуш шароитини яратиб бериш, ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан дунёдаги энг ривожланган мамлакатлардаги имкониятлар, салоҳиятга эга бўлиш ва чинакам ҳуқуқий демократик жамият қуришдир.

Жамиятнинг энг кичик ва асосий бўғини бўлмиш оилани, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза қилиш масаласи давлатимиз сиёсатининг устувор йўналишларидан бири қилиб олинди. Оналар ва гўдаклар ўлими камайишига, инсоннинг ўртача яшаш умрининг узайишига, мамлакат миқёсида жиноятчиликни камайтиришга эришилди. Биргина соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш борасида мамлакатимиз Президентининг 2 та Фармони чиқди. Мазкур ҳужжатлар ижроси туфайли эски тоталитар тузум даврида бажарилмаган ишлар атиги 15 йил ичида амалга оширилди. Энг чекка қишлоқларда аҳолига дастлабки малакали тиббий хизмат кўрсатишни таъминлаш мақсадида замонавий қишлоқ врачлик пунктлари барпо этилди. Шунингдек, жаҳон андозаларига мос равишда ихтисослашган тиббий ёрдам кўрсатишга мўлжалланган 4 та Республика ихтисослаштирилган тиббиёт марказлари (урология, кўз микрохирургияси, жарроҳлик ва кардиология), Республика шошилинч тиббий маркази ва унинг жойлардаги филиаллари тизими яратилди. Бундан ташқари, туғма ногиронликнинг олдини олиш, соғлом авлод туғилишига кўмаклашиш мақсадида қатор вилоятлар марказлари ва пойтахтда скрининг хизматлари ташкил этилди.

Олиб борилаётган ислоҳотлар, таълим тизимини ҳам четлаб ўтмади. Кадрлар тайёрлаш миллий дастури яратилди ва босқичма-босқич амалга оширилиши йўлга қўйилди. Ўзбекистон Республикасининг "Таълим тўғрисида"ги Қонуни қабул қилинди ва барча ҳудудлардаги талаб, эҳтиёжлар инобатга олинган ҳолда замонавий академик лицейлар ва турли йўналишдаги касб-ҳунар коллежлари қуриб, ишга туширилди. Миллатимиз нафақат юксак интеллектуал салоҳиятга эга бўлган буюк аждодлари, балки замонавий ёшлари – фарзандлари туфайли ҳам шуҳрат қозонмоқда.

Инсоннинг жамиятдаги ўрни, энг аввало, унинг ўз салоҳиятини амалга ошириш имкониятига боғлиқ. Шу боис, юртимизда бутун халқнинг жамиятни демократлаштириш ва ислоҳ қилиш жараёнида бевосита иштирок этиши, мамлакатда кечаётган воқеа-ҳодисалардан хабардор бўлиши, уларга дахлдорлик ҳисси билан яшашини таъминлаш мақсадида фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига катта имкониятлар ва имтиёзлар яратиб берилди. Президентимиз ташаббуси билан 1997 йилнинг мамлакатимизда "Инсон манфаатлари йили", 1998 йилнинг "Оила йили", 1999 йилнинг "Аёллар йили", 2000 йилнинг "Соғлом авлод йили", 2001 йилнинг "Оналар ва болалар йили", 2002 йилнинг "Қарияларни қадрлаш йили", 2003 йилнинг "Обод маҳалла йили", 2004 йилнинг "Меҳр ва мурувват йили", 2005 йилнинг "Сиҳат-саломатлик йили" ва 2006 йилнинг "Ҳомийлар ва шифокорлар йили" деб эълон қилиниши ва ҳар бир йилга тегишли давлат дастурлари ишлаб чиқарилиши юртимизда амалга оширилаётган кучли ижтимоий сиёсатнинг ажралмас бир қисми десак муболаға бўлмайди.

Маълумки, интеллектуал салоҳият жамиятни ҳаракатлантирувчи асосий омиллардан биридир. Бу борада ҳам юртдошларимиз ақл-заковати Ўзбекистон шаънини янада юксакликка кўтарди. Олимларимизнинг имкониятлари жаҳондаги нуфузли илмий-тадқиқот муассасалари, олий ўқув юртлари билан ҳамкорликдаги фаолиятларда, турли жабҳаларда улар томонидан амалга оширилаётган илмий-тадқиқот ишларида, кашфиётларида намоён бўлмоқда. Ҳозирги кунда мамлакатимизнинг самолётсозлик, автомобилсозлик, оғир ва рангли ҳамда тоғ-кон металлургияси, кимё-технология, қишлоқ хўжалиги ва енгил саноат соҳаларидаги муваффақиятлари билан фахрлансак арзийди.

Ўзбекистон кўп жиҳатдан жаҳон ҳамжамиятига интеграциялашиб бормоқда. Ҳуқуқий демократик жамиятни барпо этиш борасидаги саъй-ҳаракатларимиз миллатимиз тақдирини фақат ўзимиз ҳал этишимизни, эркинлигимизни ҳам ўзимиз таъминлашимизни ва миллий хусусиятларимизни, қадрият ва анъаналаримизни сақлаб қолишимизни инобатга олган ҳолда босқичма-босқич муваффақиятли олиб борилмоқда. Шундай экан, бизга ҳеч ким, ҳеч қачон ташқаридан қандай яшашни ўргатиши керак эмас. Ўзбек халқи ўзига хос ҳуқуқий демократик жамиятни қуриш учун етарли салоҳият, қудратга эга.

Мустақиллик шарофати билан 15 йил ичида, қайси бир жабҳада бўлмасин, юртимизда амалга оширилган ҳар бир ишни санаб, адоғига етиб бўлмайди. Шукрлар бўлсинким, турмушимиз борган сари фаровонлашмоқда, мустақиллик бизга ўзлигимизни, тилимизни, динимизни, Ватанимизни қайтариб берди. Бизга ёруғ кунларни ҳадя этган Истиқлолимиз барқарор бўлсин. Уни асраб авайлаш эса, барчамизнинг бурчимиздир. Бунинг учун ҳар биримиз жамиятнинг кундалик ҳаётига, фаолиятига бевосита дахлдорлик ҳисси билан яшаб, ҳалол меҳнат қилишимиз, фарзандларимизни Ватанга садоқатли ва меҳр-мурувватли, доно ва зукко қилиб тарбиялашимиз, энг муҳими, ҳар бир ишда масъулиятли бўлишимиз талаб этилади.

Зуҳра БОТИРОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, тиббиёт фанлари доктори, профессор.

АВГУСТдаги ЗАРБДОР МЕҲНАТ — пахтадан юқори ҳосил олиш гарови

(Давоми. Боши 1-бетда).

Августда суғориш чоғи пахтазор кўллаб кетишига мутлақо йўл қўйиб бўлмайди. Бу ғўза кўкига зўр бериб кетишига олиб келади, пировардида ҳосил тугунчалари зарур озуқа ололмайди, "сиқилиб", димиқиб қолади ва тўкилиб кетади. Сув қатор ораларидан бир текис ўтиб, тупроқ етарли намни олиши билан суғориш тўхтатилиши керак. Бу – сувчи кунни тунга улаши, тунларни огоҳ, зийраклиқда ўтказиши лозим дегани.

Июль ойидаги культивациядан август ойидаги культивациянинг фарқи борлигини уста пахтакорлар жуда яхши билишади. Бугун тракторни ғўза қатор ораларида "йўрғалатиб" эмас, "одимлатиб" юргизиш керак бўлади. Бу — осон, енгил иш эмас, албатта. Бунинг учун механизатордан алоҳида уқув, тажриба, энг муҳими, сабр-бардош, чидам, кунт-эътибор талаб қилинади.

Шу боис ҳам айни шу кунларда сувчию механизаторга, умуман, пахтакорга алоҳида эътибор, ғамхўрлик зарур. Булар далада ишловчилар учун яратилган шароит билан белгиланади. Пахтакорнинг иссиғию совуғи ҳар сония хўжалиқ раҳбарлари, мутахассисларининг диққат марказида туриши керак. Далада ишловчи ҳар бир киши ҳам моддий, ҳам маънавий рағбат кўрса, эътиборда бўлса, меҳнати кутилган самарани бериши табиий.

Пахтазорлардаги бугунги юмушлар қаторида ғўза чеканкасининг аҳамияти беқиёслигини ҳар бир пахтакор яхши тушунади. Уни бир бошдан, текис ўтказишнинг ҳам зиёни маълум. Ғўзани чилпиш майдоннинг турли қисмида экин ҳолати, ҳосил тўпланишига қараб босқичма-босқич ўтказилиши лозим. Бинобарин, бир майдондаги ғўзалар камида икки-уч бора ораланиши тақозо этилади. Бундан асло эринмаслик, чеканкани алоҳида қунт билан ўтказишгина фойдали бўлади.

Пахта далаларидаги тўртинчи муҳим юмуш – ғўза зараркунандалари пайдо бўлиши ва тарқалиб кетишининг олдини олишдан иборат. Бу ўринда зараркунандаларга қарши курашда биологик усул алоҳида аҳамиятга эга. Тажрибали пахтакорлар далалардаги аҳволни кузатиб бориб, кўсак қурти, ўргимчакканага қарши ушбу усулдан оқилона фойдаланишаяпти. Лекин бу жараёнда мутахассислардан ҳам алоҳида масъулият талаб қилинади. Ҳал қилувчи маслаҳат, йўлйўриқ улардан чиқиши, далаларда эса назоратни кучайтириб, керак бўлса, уларнинг ўзи шошилинч амалий чораларни кўришлари керак.

Кўриниб турибдики, бугун пахта иши алоҳида эътибор ва уюшқоқлик талаб қилади. Ишга бефарқлик, парваришда эътиборсизлик — катта зарар келтиради. Ҳосилнинг салмоқли қисмини етиштириб бераётган фермерлар ҳам, ширкат хўжаликларининг раҳбарлари ҳам буни асло унутмасликлари керак. Ташкилотчилик, ташаббускорлик, омилкорлик, қаттиқ назорат — каттаю кичик раҳбарлар, турли бўғин мутахассисларига асад ойи қўяётган талаб ана шу. Жонкуяр, фидойи кишиларгина мақсадга эриша оладилар. Ҳозир ишнинг пировард натижаси учун масъуллик туйғуси ҳеч кимни тарк этмайдиган кунлардир. Бирор фурсатлик ҳузурини ўйлаган, ҳаловатидан кеча олмайдиган раҳбару мутахассис, фермеру пудратчи шу ғанимат дамлар қадрини унутади, вақт ва имкониятларни бой беради. Шу боис талаб кучайтирилиши, дала ишлари ҳар куни таҳлил қилиб борилиши даркор. Лекин мақсад бугина эмас, албатта. Гап ғўза парваришида "издан" чиққан жойлар аниқландими – дарҳол чора кўришда. Айниқса, сув ва техника хизмати тизимларида мутасаддилар иш сифатини мунтасил кузатиб боришларини даврнинг ўзи тақозо этяпти. Бугунги пахтазор, бугунги дала иши мутахассис билан тажрибали деҳқон иштиёқи, фикри, саъй-ҳаракати ва интилиши жамланадиган жой ва жараён. Буни мутлақо унутмаслик керак. Зеро, бунда йил бўйи қилинган меҳнат самараси — ҳосил тақдири ҳал қилинади.

Пахтазор айлансангиз, ҳар йилгидан барвақт мўл ҳосил етилаётганлигини кўриб қувонасиз, албатта. Сабаби экин-тикин ишларининг бу йил барвақт бошланганлиги, табиатнинг сахийлиги, деҳқон учун туриб берганлиги ва фидокорона меҳнат ҳосилнинг барвақт етилишига имкон яратди. Буни кўриб хотиржамликка берилиш — қилинган қанчадан-қанча сарф-харажат ва меҳнатни ҳавога совуриш демакдир.

Шуни ҳисобга олиб, агросаноат соҳасининг жонкуярлари барча куч ва имкониятларни дала ишларига тўлиқ сафарбар этиш чора-тадбирларини кўраяптилар. Одамларни тиғиз, шошилинч ишларни қисқа муддатларда бажариб олишга, терим-транспорт воситаларини ҳозирданоқ созлаб қўйишга, терим-транспорт отрядларини мукаммал шакллантиришга асосий эътиборни қаратаяптилар. Ҳисобли дўст айрилмас деганларидек, техника ва транспорт воситаларидан унумли фойдаланиш, кам сарф-харажат эвазига пахтани қабул пунктларига етказиб бериш чораларини кўрган тадбиркоргина ютади. Олайлик, бир тележка ўрнига тўрт тележкани тракторга тиркаб қабул пунктига пахта ташишдан қанча фойда кўрилишини ҳозирданоқ ҳисоб-китоб қилиб қўйиш фойдадан холи бўлмайди. Вилоятлар ва туманларнинг ҳокимлари, хўжалик раҳбарлари, қишлоқ ва маҳаллаларнинг оқсоқоллари одамлар орасига кириб бориб, аввало, фермер ва ширкат хўжаликлари пахтакорларини, қолаверса, барча меҳнат аҳлини пахтазордаги юмушларга сафарбар этиш борасида қизғин иш олиб бораётирлар. Одамлар билан ҳар бир мулоқот, даъваткор сўз уларнинг қалбига сингиб, ҳар бир ўзбекистонликда пахтамиз тақдири учун масъуллик туйғусини кучайтираяпти. Бугун фермерларимиз, фермер уюшмалари масъулиятни ўз зиммаларига оладиган пайт келганлигини чуқур ҳис қилмоқдалар. Ҳосилнинг салмоқли қисмини етказиб берувчи ернинг ҳақиқий эгалари асосий ҳолларда ишни шундай ташкил этаяптиларки, натижада ҳар туп ғўза серҳосил бўлиб ўсаяпти, кўсаклар бўлиқ етилиб, хирмонларимизга барака киритишига ишончни мустаҳкамламоқда.

Ўзбекистонда азал-азалдан ҳамма пахтакор. Мустақилликнинг 15 йиллиги арафасида ҳар биримиз ўз фикримиз, ўз сўзимиз ва ўз меҳнатимиз билан пахтакорга руҳ бағишлайдиган, белига қувват, ишларига мададкор, кўмакдош бўладиган кунлар келди.

Август ойида қилинган меҳнат – пахтачилик учун муҳим, ҳосил тақдирини ҳал қилиш гарови эканлигини фидойи деҳқон ҳам, лафзи ҳалол ва тажрибали фермеру пудратчи ҳам, ишнинг кўзини биладиган раҳбару мутахассис ҳам жуда яхши билади. Бас шундай экан, августда ҳосил салмоғини янада ошириш уларнинг ташкилотчилигига, уюшқоқлигига, жонкуярлигига, фидойилигига боғлиқ. Ана шундагина мўлжалдаги ҳосил етиштирилади, эл ризқрўзи бутун бўлади, мамлакатимиз иқтисоди тобора юксалиб, она-Ватанимиз янада равнақ топади.

«Халқ сўзи» саҳифаларида август ойида бутун мамлакатимиз далаларидаги аҳвол ҳақида тезкор чиқишлар бериб борилади. Шуни айтиш кераки, бу мавзуда, аввало, Сурхондарё вилояти таҳририят назарида бўлади. Чунки мазкур вилоят мамлакатимизнинг жанубий ҳудуди саналиб, илк ҳосил шу ерда нишона бериши керак. Бундан ташқари, Сурхондарё ўтган йили пахта етиштиришда қолоқликка барҳам беролмади. Ангор, Шеробод, Қизириқ, Музработ туманларида бу йил вазият қандай бўлаяпти, ўтган йилдан қандай сабоқлар бўлди? Хуллас, бевосита пахта далаларида ҳосил тўплаш ҳақидаги таҳлилий чиқишлар олдинда.

Орамиздаги одамлар

Моноқ Хоразмнинг энг чекка қишлоқларидан бири. Анча йўл босиб, шу ердаги машина-трактор паркига етиб келдик. Унинг хизматчиларидан раҳбар Юсуфбой Саъдуллаевни суриштирдик.

— Бизда иш эрталаб соат 6 да бошланади. Ҳозир соат 9 дан ошди. Ёшулли ишни бўлиб бериб, дала айлангани кетган, — деди ўзини қоровулман деб таништирган қария. — Ана, маҳалламиз оқсоқоли ҳам келиб қолди. Ҳойнаҳой, у ҳам ёшуллини излаб келган бўлса керак.

Қоровул ишора қилиб гапирган киши Оғаҳий маҳалласи оқсоқоли Тожибой Қаландаров экан. Салом-аликдан сўнг у билан суҳбатимиз қизиб кетди.

УНИНГ БАХТИ ЭЛНИНГ БАХТИДА

— Юсуфбой ака кабинет одами эмас-да. Қачон қараманг, далада юради, — деди маҳалла оқсоқоли. — Очиғи, у кишини бу ердан топишга кўзим етмаганди. Шундай бўлса ҳам, таваккал, йўл-йўлакай бир кириб ўтай дегандим. Яқинда у бошлиқ мана шу ММТП жамоаси 20-меҳрибонлик уйига бир ярим миллион сўмлик моддий ёрдам кўрсатибди. Шуни эшитиб, қувониб кетдим. Ёшуллининг қўлини сиқиб баракалла, деб қўймоқчи эдим. Яна тўйга ҳам айтмоқчиман. Маҳалламизда ҳар куни 2-3 хонадонда шодиёна бўлади. Бу тўкинчилик, мўл-кўлчилик аломатида. Дарвоқе, Юсуфбой ака билан авваладан танишмисизлар? — сўради суҳбатдошим.

— Йўқ. Қишлоғингизга биринчи бор келишим, анча кўркам экан. Йўллар равон, кўчалар обод. Кичкина шаҳарча деса ҳам бўлади.

— Ҳамма гап ишни тўғри ташкил қила билишда. Раҳбарнинг масъулиятлилигида. Қишлоғимиз аҳли ҳам меҳнаткаш. Юсуфбой ака уларга бошқош. «Бу ерлар обод бўлгунча озмунча заҳмат чекилди дейсизми. Юсуфбой ака билан деярли тенгдошмиз. У кишини ёшлигидан яхши биламан. Тиниб-тинчимайдиган, самимий, меҳрибон инсон. Бировга қаттиқ гапирганини эслай олмайман. Раҳбарлик, ташкилотчилик, қобилияти борки, эл унга эргашади.

— Иш фаолиятини қандай бошлаган? — сўрадим оқсоқолдан.

— Оддий ишчиликдан. Кейин бригадир, собиқ "Хоразм" ширкат хўжалигида раис, Шовот тумани раҳбарининг қишлоқ хўжалиги масалалари бўйича ўринбосари вазифаларида ишлади. Кейин, 90-йилларнинг бошида "Бўстон" ширкат хўжалигига раҳбар бўлиб келди. Отаси — раҳматли Саъдулла аканинг ҳам умри далада ўтган. У ҳам бригадир, кейин раис бўлганди. Эл дуосини олган Юсуфбой ака ҳам отасининг изидан борди. Барака топсин, қаерга борса, ўша ерни яшнатади.

"Бўстон" ўтган асрнинг 70-йилларида Қизилқумнинг бир қисми бўлган Амирқум барханлари ўрнида ташкил этилган. Ер очганнинг бахти очилади, деганлар-ку. Мана, ҳақиқий бўстонни кўриб турибсиз. Лекин буйруқбозлик, режа изидан қувиш замонларида ёшуллига ҳам, бошқаларга ҳам осон бўлмаган. 1000 гектардан ортиқ янги ўзлаштирилган ерга дастлаб 20 йилдан ортиқ вақт мобайнида фақат шоли экилди. Оқибатда ернинг тинкаси қуриди, хўжалик чўкиб қолди. Қишлоқ аҳлида меҳнатга иштиёқ сусайди. Хўжаликни пахта ва ғаллага ихтисослаштириш билангина аҳволни ўнглаб олиш мумкин эди. Юсуфбой ака ана шунда оқсоқолларни маслаҳатга чорлади.

Дастлаб, мавжуд техникалар таъмирланди. Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш мақсадида қўшимча коллекторлар қазилди. Ишга тажрибали мутахассислар жалб қилинди. Шундан кейин силжиш рўй берди.

Биринчи йилиёқ режалар ортиғи билан уддаланди. Лекин, бир гапни айтай, ёшулли ҳаётий тажрибасига суяниб иш тутади. Ҳар бир деҳқоннинг кўнглини топиб муомала қилади. У билан ёнма-ён меҳнат қилади, даланинг иссиғини ҳам, совуғини ҳам бирга баҳам кўради. Ишонасизми, шу пайтгача бирор йил йўққи, хўжалик режаларини ошириб бажармаган бўлсин. Бу қишлоқда турмуш фаровон бўлди дегани. Мана, сиз ўзингиз юқорида қишлоғимизни шаҳарчага қиёсладингиз. Бу ерда қилинган, қилинаётган хайрли ишларни санаб адоғига етолмайсиз. Қайси бирини айтай: ичимлик суви, газдан муаммо йўқлигиними, замонавий мактаблар, коллежлар, савдо ва маиший хизмат шохобчалари ҳақида гапирайми?! Обод кўчалар, равон йўллар, шиғил мевага кирган боғларимиз ҳақида ўзингиз билибсиз. Буларнинг барчасида, албатта, озми-кўпми, ёшуллининг ҳиссаси бор.

Ҳозир у киши мана шу "Моноқ Бўстони" ММТПнинг раҳбари. Бу корхона 220 дан ортиқ фермер хўжаликларига техника хизмати кўрсатяпти. Бирорта ер эгасининг техника масаласида нолиганини эшитганимиз йўқ. Баъзи қишлоқларда фермерлар техника сўраб, бошлиқнинг изидан юришса, бу ерда ёшуллининг ўзи техника керакмасми, деб фермернинг даласига боради.

Оиласи ҳам ҳавас қилса арзигулик. У 6 нафар фарзанднинг отаси, 13 нафар неваранинг суюкли бобоси. Фарзандларининг барчаси олий маълумотли, яхши бир касбнинг эгаси. Уйли-жойли, ўзларидан тинчишган.

Суҳбатимиз айни қизиган маҳал парк дарвозасидан "Нексия" машинаси кириб келди.

— Ана ёшуллининг ўзи келди, — деди Тожибой ака машинадан тушган кишини кўрсатиб. — Далани обдон айланган кўринади, машинаси чанг.

Салом-аликдан сўнг Юсуфбой ака гап бошлади.

— Сараланган уруғ етиштириладиган фермер хўжалигида, кейин Омонгалди Қуронбоевнинг фермер хўжалигида бўлдим. Пухта деҳқон-да, булар даласидаги ғўзанинг кўсакларини санадим. 10-12 та ҳар тупида. Ҳосил зўр, кўз тегмасин. Насиб қилса хирмони баланд бўлади. Янги мактабдан ҳам хабар олдим. Янги жиҳозлар, инвентарлар келиши керак эди. Иқтидорли болалар учун ҳомийлар кўмагида 200 ўринли, икки қаватли янги бино қурдик. 201 миллион сўм сарфланди. Қишлоғимиз ёшлари билимга чанқоқ. Кўпчилиги туман ёки вилоят марказидаги лицейларда ўқишга имкон топишмайди. Шу боис улар учун шароит яратмоқчимиз. Аввалги хўжалик маъмурий биносини эса ўқувчилар учун ётоқхона қилиб таъмирладик.

Юсуфбой ака Саъдуллаев билан қишлоқ ҳаёти, пахта, деҳқонлар ҳақида узоқ суҳбатлашдик. У раҳбарлик қилаётган жамоа ҳомийлик ишларини ҳам амалга оширишаётган экан. Моноқдан кўнглимиз тўқ қайтдик. Шундай одамлар доим бор бўлсин!

Ойбек РАҲИМОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

ГАЗЕТАЛАРНИ ВАРАҚЛАГАНДА

ЎТКАЗИБ ЮБОРМАНГ

«Ўзбекистон овози» 29 июль. Қўчқор Норқобил «Озодлик»:

«Ҳа, озодлигимизга чанг солмоқни истаган кучлар, ёғийлар бор. Йўлдан оғса, тойиб йиқилса деб, миллатимизга юксаклик, ёруғлик эмас, зимистонлик истаган ғаламислар бор. Озодлик эса Қуёш янглиғ порлаб, шу қора ўй, қора ниятларни тилкалайверади. Озодлик — нур. Ҳаёт нури, иймон нури. Уни қўлдан бермоқ эса йўқлик чоҳига қуламоқдир.»

«Маърифат» 29 июль. Шерали Нишонов «2645 нафардан бири бўл, билимга чанқоқ абитуриент!»:

«Бу йил педагогика университетимизда ўқишни ихтиёр қилган абитуриентлардан қабул комиссиясига 17025 та ҳужжат тушди. Бу рақам ўтган йилга нисбатан абитуриентлар сони қарийб икки ярим мингтага кўпайганлигини англатади. Ёшларимизда ўқишга, илм олишга бўлган қизиқиш, иштиёқ йилдан-йилга ошиб бораётганини шундан ҳам билиб олишимиз мумкин.»

«Тошкент ҳақиқати» 29 июль. Орифжон Туропов «Ким БМТ бош котиби бўлади?»:

«Бош котибликка тавсия этилган тўрт номзодга Хавфсизлик кенгашининг ўн беш аъзоси яширин овоз берди. Сайловчилар номзодларга муносабатини бюллетендаги номлар тўғрисидаги «қўллаб-қувватлайман» «қўллаб-қувватламайман» ёки «аниқ фикрда эмасман» сўзлари орқали ифода этишди. Шундан сўнг номзодлар натижадан воқиф қилинди. Мутахассисларнинг айтишича, бу натижа ҳал қилувчи аҳамиятга эга эмас, чунки ҳали янги номзодлар пайдо бўлиши мумкин.»

«Қадрият» 29 июль. Ўлмасхон Жалолова «Қадр-қиммат ўзингдандир»:

«Мен ўқитувчиман, олий даргоҳда талабаларга сабоқ бераман, ўргатаман, ўрганаман. Баъзан меваларимиз аччиқ ҳам бўлиб қолади. Лекин биз устозмиз, талабанинг ҳар бир хатти-ҳаракатига, ўй-фикрига масъулмиз. Баъзан ўзимни дарахтга қиёс қиламан. Масъулият деган тушунча чуқур маънога, кенг қамровга эга бўлиб, энг аввало, юксак маънавиятга эга бўлиши бурч, виждон ўлчови жараёнида юзага келади. Шахснинг масъулияти, жумладан, ахлоқий масъулияти жамиятга зарур бўлган эркин иродани қонун-қоидалар, ахлоқий нормалар, инсоний фазилатлар орқали ҳамда шахснинг ижодий фаоллиги унинг ирода эркинлиги ифодаси деб талқин этилади.»

ИМОРАТ МУҲТАШАМ БЎЛСИН ДЕБ

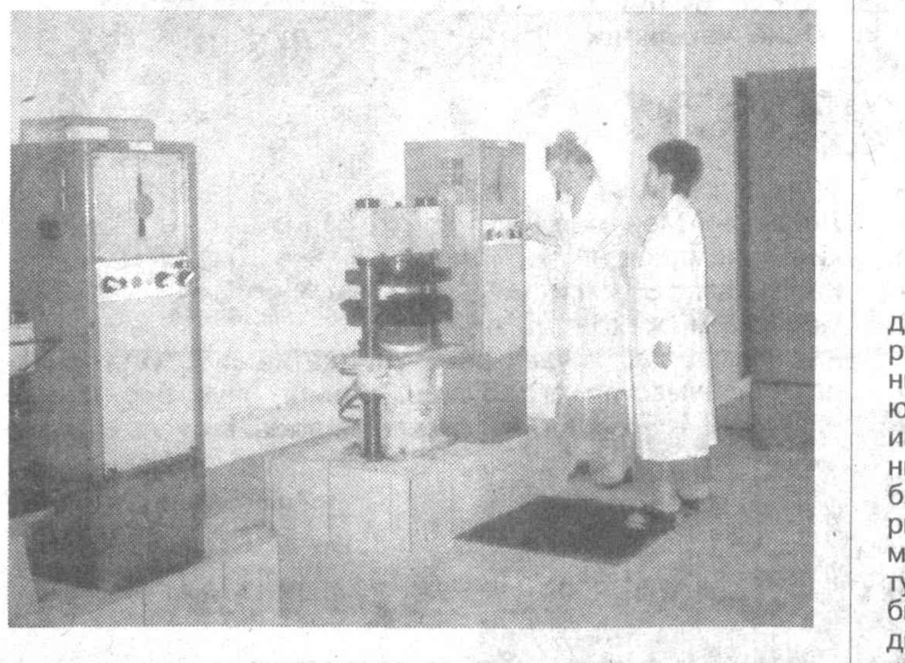

Ташаббус

Юртимизни бежиз қурилишлар мамлакати, дейишмайди. Қаерга борманг, бунёдкорлик ишларининг гувоҳи бўласиз. Эътиборлиси, юртимизда қурилишлар қанча кўп бўлмасин, барчаси замон талаблари даражасида, шаҳарсозлик меъёрлари ва қоидаларига мос равишда қад ростламоқда.

Бунда республика Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси ҳамда унинг тасарруфидаги давлат архитектура-қурилиш назорати инспекциясининг алоҳида ўрни бор. Бугунги кунда республикамизнинг барча туман ва шаҳарларида ана шундай инспекциялар фаолияти ташкил этилган. Қурилишларда шаҳарсозлик тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ва белгиланган меъёрларга риоя этилишида уларнинг аҳамияти катта бўлмоқда. Негаки, мазкур инспекцияларнинг асосий вазифаси аҳоли яшаш пунктлари қурилишининг бош режасига риоя қилинишини, ер участкаларидан мақсадли фойдаланиш ва бошланғич рухсат берувчи ҳужжатларнинг мавжудлигини назорат қилишдир.

Хусусан, Тошкент вилояти бўйича давлат архитектура-қурилиш назорати инспекцияси бу борада ибратли ишларни амалга ошириб келмоқда. Жорий йилнинг ўтган даври мобайнида ўтказилган текширувларда расмийлаштирилмаган ёки ўзбошимчалик билан қурилган 195 та ҳолат аниқланди. Мавжуд камчиликларни бартараф этиш юзасидан объект қурувчилари огоҳлантирилди, бажарилиши лозим бўлган ишлар бўйича кўрсатмалар берилди.

Давлат архитектура-қурилиш назорати инспекцияси олдида турган вазифалардан яна бири қурилишнинг барча босқичларида сифатга эътибор қаратишдир. Бунда қурилиш материаллари, буюмлари ва қурилмаларнинг сифатини, техник шартларга мувофиқлигини назорат қилиш жуда муҳим. Шу мақсадда Тошкент вилояти бўйича давлат архитектура-қурилиш назорати инспекциясида замонавий синов лабораторияси ташкил этилди. У Сертификатлаш, Стандартлаштириш, Ўлчов бирлигини таъминлаш миллий тизимлари меъёрлари асосида фаолият юритади. Лаборатория мукаммал синов ўтказиш учун зарур бўлган барча ускуна ва мосламалар билан жиҳозланган. Эндиликда унда кўплаб турдаги қурилмалар, бинокорлик маҳсулотлари ва буюмларнинг сифати синовдан ўтказилади.

— Қурилишнинг илк пойдеворини қўйишдан олдин ҳар ким ҳам узоқни ўйлайди, — дейди инспекция бошлиғи вазифасини бажарувчи Тоҳир Ботиров. — Кўп йиллар кунимизга ярасин, авлодларимизга ҳам хизмат қилсин, деб ният қилади. Бунинг учун, аввало, қурилиш маҳсулотларининг сифатига эътибор бериш лозим. Шу боис, биз фақат бинокорлик буюмларининг чидамлилиги ва хавфсизлигини назорат қилиш билан чекланмай, бу борада одамларга зарур кўрсатмалар, тавсиялар бериб боряпмиз. Бунда эса лабораторияда ўтказилган синов натижаларига асосланамиз.

Анвар САМАДОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.
СУРАТДА: лаборатория фаолиятидан лавҳа.

«Бандлик» дастури — амалда

Ишлаб чиқариш корхоналари билан ҳамкорликда бўш иш ўринлари ярмаркаларини мунтазам ўтказиш Наманган шаҳар меҳнат бўлимининг асосий юмушларидан бирига айланган.

Ўтган ҳафта ташкил этилган ярмаркада вилоятдаги 112 корхона ва ташкилот 950 та янги иш ўрни билан қатнашди. Иш берувчилар ўзига мос юмуш ахтариб юрган 600 нафарга яқин фуқарога меҳнат шароити, ишчи-хизматчиларнинг ҳуқуқ ва бурчлари хусусида атрофлича ахборот бердилар. Тадбир ўз натижасини кўрсатди: 195 нафар йигит-қиз муқим меҳнат жойини топди, 25 киши эса жамоат ишларига жалб этилди, 35 нафар фуқарога касаначилик асосида фаолият юритиш учун меҳнат дафтарчаси очилди.

Қудратилла НАЖМИДДИНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Таҳлил

Яқин бир дўстим бундан бир йилча муқаддам Тошкентни томоша қилиб юрган икки хорижлик меҳмон билан танишиб қолганини айтди. Улар Германиядан ташриф буюрган сайёҳлар экан. Юртимизнинг тарихий шаҳарлари, муқаддас қадамжолари билан танишгач, энди пойтахтни ҳам бир кўриш истаги туғилибди, уларда.

Албатта, сайёҳларнинг мамлакатимизга келиб-кетиши эндиликда янгилик эмас. Бироқ, гап бошқа ёқда. Дўстим айтаётган ўша икки меҳмон ўзларига харид қилган эсдалик совғалари қаторида она юртлари — Германияда ишлаб чиқарилган баъзи бир рўзғор буюмларидан ҳам сотиб олишибди. Бу қизиқ туюлди. Хўш, сабаби нимада? Ахир, уни ўз уйларига қайтгач, харид қилишса ҳам бўларди-ку? Худди мана шу савол дўстимда ҳам туғилиб, у меҳмонларга юзланибди.

ЭКСПОРТ ИМПОРТДАН АФЗАЛ

— Буни ҳеч ҳайрон бўладиган жойи йўқ, — изоҳ берибди ўзини Юрген деб таништирган сайёҳ. — Бу буюмни қаердан харид қилмайин, ундан келадиган маблағнинг қанчадир қисми барибир юртимиз ғазнасига бориб тушади. Биз, энг аввал, мана шу жиҳатини ўйлаб иш тутамиз. Фикримча, шу йўл билан ҳам мамлакат иқтисодиётига ҳисса қўшиш мумкин.

Германиянинг қисқа вақт ичида Европа иқтисодиётининг устунларидан бирига айланганини, бунда кичик бизнесни ривожлантириш ҳал қилувчи роль ўйнаганини кўпчилигимиз яхши биламиз. Бу борада олиб борилган оқилона сиёсат туфайли кейинги йилларда ана шу соҳанинг мамлакат иқтисодиётидаги улуши ҳам 65 фоизгача кўтарилди. Албатта, бу ҳавас қилишга арзигулик натижа. Бироқ, чуқурроқ мулоҳаза юритиб кўрадиган бўлсак, бундай марраға эришишда фақат давлат томонидан қаратилаётган эътиборнинг ўзи кифоя қилмаган, назаримизда. Чунки аҳолида миллий иқтисодиёт ривожига бўлган муносабатнинг юқорилиги ҳукумат томонидан олиб борилаётган саъй-ҳаракатларнинг самара беришида асосий таянч вазифасини ўтамоқда.

Рағбат изланишга ундайди

Илгарилари юртимиз бозорларига бирор бир хориж маҳсулоти келтирилса, кўпчилик айнан ўша товарлардан харид қилишга ошиқарди. Чунки яширишнинг ҳожати йўқ, бундай маҳсулотлар сифат жиҳатидан бизда ишлаб чиқарилаётганларидан бироз устун турарди. Ким билади дейсиз, балки одамларимиз орасида "Хўрозқанд чет элникими?" деган тагдор саволнинг пайдо бўлганига ҳам шу ҳол сабаб бўлгандир. Лекин сарф қилаётган ана шу маблағимиз юртимиз ғазнасига эмас, балки ўзга давлат иқтисодиёти ривожига хизмат қиларди.

Вақт ўтиши билан тажриба ҳам ортиб боришини бир жиҳатда кузатиш мумкин: бугун ҳеч иккиланмай айта оламизки, тадбиркорларимиз томонидан ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар хорижникидан сира қолишмайди. Сифати юқори, нархи эса анча арзон. Қувонарли томони шундаки, маҳсулотларимизга энди нафақат ички, балки ташқи бозорда ҳам талаб кун сайин ортиб бормоқда. Тадбиркорларимиз электротехника, қурилиш, тўқимачилик, озиқ-овқат ва иқтисодиётнинг бошқа кўплаб тармоқларида фаол иштирок этишмоқда. Хусусий секторнинг мамлакат экспортидаги улуши йил сайин ошиб бораётгани, шу орқали иқтисодиётимизнинг ҳам тобора мустаҳкамланиб бораётгани фикрларимизни яна бир карра тасдиқлайди.

Албатта, бундай натижага ўз-ўзидан эришилаётгани йўқ. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга, хусусан, уларнинг экспорт фаолиятини ҳимоя қилишга йўналтирилган бир қатор меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар ютуқларнинг асосий омили бўлиб хизмат қилмоқда. Жумладан, Ўзбекистон Республикасининг 2000 йил 25 майдаги "Тадбиркорлик фаолияти эркинлиги кафолатлари тўғрисида"ги, 2004 йил 26 августдаги "Экспорт назорати тўғрисида"ги қонунлари, Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 3 сентябрдаги "Экспорт-импорт операциялари мониторингини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори, Президентимизнинг 2000 йил 5 июндаги "Экспорт маҳсулоти ишлаб чиқарувчиларни рағбатлантириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармони ҳамда ўтган йилнинг 19 сентябридаги "Экспорт-импорт операцияларини тартибга солиш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарори бу жараёнда муҳим аҳамият касб этмоқда. Шунингдек, Президентимизнинг жорий йил 21 апрелдаги "Тўқимачилик саноати корхоналарини молиявий соғломлаштириш ва уларга пахта толаси сотиш механизмини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарорига мувофиқ ишлаб чиқилган Низом асосида тайёр тўқимачилик маҳсулотларини экспорт қилувчи корхоналарга мол-мулк солиғи бўйича бир қатор имтиёзларни қўллаш тартиби белгиланди.

Хабарингиз бор, бу йил ихтисослаштирилган 210 та мева-сабзавотчилик ва узумчилик қишлоқ хўжалиги кооперативлари(ширкат хўжаликлари) негизида 39 минг фермер хўжаликлари ташкил этилди. Қайта ишловчи саноат корхоналари ва бошқа хўжалик юритувчи субъектлар муассислари бўлган 195 та агросаноат фирмалари фаолият кўрсата бошлади. Улар томонидан маҳсулотларни ишлаб чиқариш ва қайта ишлаш ҳажми кўпайди. Мамлакатимиз раҳбарининг шу йил 7 июлдаги "Мева-сабзавот маҳсулотларини қайта ишлаш учун фермер хўжаликларини замонавий ускуналар ва мини-технологиялар билан таъминлаш борасидаги таклифларни тайёрлаш бўйича Ишчи гуруҳи тузиш тўғрисида"ги Фармойиши эса яна бир муҳим қадам бўлди. Айни пайтда ана шу ҳужжат асосида таклифлар тайёрланмоқда. Бошқача қилиб айтганда, эндиликда ер эгаларининг ишлаб чиқаришдаги имкониятлари янада кенгаяди. Улар ўз далаларида етиштирган маҳсулотларни хорижнинг илғор технологиялари асосида қайта ишлайдилар, шу билан бирга мамлакат экспортига ҳам муносиб ҳисса қўшадилар.

Маҳсулотларимизга хорижликлар харидор

Маълумотларга қараганда, мамлакатимизда 2005 йилнинг ўзида 31,3 мингта янги кичик бизнес субъектлари ташкил этилди. Уларнинг сони жорий йилнинг 1 январь ҳолатига кўра 308,7 мингтага етди. Агарда бу рақамни 2003 йил натижалари билан таққосласак, ўтган йиллар давомида ўсиш даражаси 25,6 фоиз бўлганини кўриш мумкин. Имконият, шароит бор дедик. Хўш, мамлакатимиздан четга экспорт қилинаётган маҳсулотларда тадбиркорларимизнинг улушлари қай даражада? Рақамларга эътибор беринг. Ўтган йили хусусий сектор вакиллари 325,8 миллион АҚШ доллари миқдоридаги маҳсулотни хорижга сотишди. Бу 2004 йилги ҳолат билан солиштирилганда, ўсиш 91,9 фоизни ташкил этади.

Хорижликлар кимё, пластмасса ва улардан тайёрланадиган маҳсулотлар, рангли ва қора металлар, машина ҳамда ускуналар, озиқ-овқат маҳсулотларига алоҳида қизиқиш билдиришмоқда. Экспорт таркибида сифат ўзгаришлари жараёни ҳам давом этмоқда.

2005 йил якунларига кўра жаҳондаги олтита давлат бизга етакчи савдо ҳамкорлари дея баҳоланди. Булар Россия (19,2 фоиз улушга эга), Буюк Британия (6,9 фоиз), Эрон (6,8 фоиз), Туркия (6,4 фоиз), Қозоғистон(4,6 фоиз), Швейцария (3,3 фоиз), Франция (2,3 фоиз), Германия (1,7 фоиз) ҳамда Голландия (1,6 фоиз) давлатларидир. Товар айирбошлаш бўйича ижобий сальдонинг юқори кўрсаткичларига эса Буюк Британия, Эрон, Швейцария, Тожикистон, Туркия билан ўзаро савдо муносабатларида эришилди.

Таъкидлаш жоизки, тадбиркорларимизнинг экспорт фаолиятидаги иштирокига республика Савдо-саноат палатаси ҳам алоҳида ҳисса қўшмоқда. Жумладан, юртимиз ва чет эллик тадбиркорлар ўртасида савдо-иқтисодий ва илмий-техникавий алоқалар ўрнатиш, ўзаро ҳамкорларнинг кооперацион биржа, бизнес-форум ва учрашувларини ташкил этишда Палата яқиндан кўмаклашмоқда.

— Биргина 2005 йилнинг ўзида республика Савдо-саноат палатаси томонидан Германия, Австрия, Италия, Россия, Корея Республикаси, Малайзия, Хитой, Ҳиндистон, Эрон ва бошқа бир қатор ривожланган мамлакатлар ишбилармон доиралари вакиллари иштирокида экспортни ривожлантиришга бағишланган 30 га яқин тадбирлар ўтказилди, — дейди республика Савдо-саноат палатаси матбуот хизмати ходими Акром Деҳқонов. — Уларда нефть ва нефтни қайта ишлаш, қурилиш, қишлоқ хўжалиги, кимё, тоғ-кон, машинасозлик, ёғочни қайта ишлаш, мебелсозлик каби кўплаб соҳаларга оид учрашувлар бўлиб ўтди. Жорий йилнинг биринчи ярим йиллигида ҳам ана шу ишлар давом эттирилди. Россия, Хитой, Қозоғистон, Ҳиндистон, Эрон, Финляндия ишбилармонлари билан яқиндан алоқа ўрнатилди. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Бюджет ва иқтисодий ислоҳотлар қўмитаси билан ҳамкорликда "Экспортни ривожлантиришнинг асосий йўналишлари, амалиётга жорий этишдаги муаммолар ва уларнинг ечимлари", "Беларусь мебел саноати" мавзуларида давра суҳбатлари ҳамда "Ўзбекистон Республикасида экспортни ривожлантириш" мавзуида бизнес-семинар ташкил этилди.

Тошкентда ўтган "Food-Week Uzbekistan 2005" халқаро кўргазмасида Ҳиндистоннинг йирик компанияларидан бири — "Tea Board India" раҳбари Сумит Жератх билан танишиб, ундан юртимиз тадбиркорларининг фаолиятига қандай баҳо беришини сўрадим.

— Аввал бир нарсани таъкидлаб ўтмоқчиман, — деди меҳмон. — Ўзбекистонда халқаро кўргазмаларнинг тез-тез ташкиллаштирилишига ўргониб қолдик. Бундай тадбирлар ҳар қандай давлатнинг ҳам халқаро алоқаларини мустаҳкамлашда жуда муҳим ўрин эгаллайди. Ўзбекистонлик тадбиркорларнинг фаолиятига келсак, улар меҳнатига, изланишига тан бермай иложимиз йўқ. Ишлаб чиқараётган маҳсулотлари ривожланган мамлакатларда тайёрланаётган худди шундай товарлардан сира қолишмайди. Нархи арзон. Шунинг учун ҳам дунё бозорида ўринлари мустаҳкамланиб бормоқда...

Ҳукуматимизнинг бевосита кўмаги билан тадбиркорларимиз чет давлатларда бўлиб ўтаётган нуфузли тадбирларда ҳам иштирок этишмоқда. Масалан, жорий йилнинг 22 апрелидан 2 майигача Германияда бўлиб ўтган анъанавий "RESALE 2006" ҳамда "Hannover Messe 2006" кўргазмаларида ҳамюртларимиз муносиб қатнашишди. Хорижликларнинг эътирофига сазовор бўлишди. Бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг йил сайин ривожланиши иқтисодиётимизнинг юксалишини таъминламоқда. Бу ҳаётимизнинг фаровон бўлишига, юртдошларимизнинг ҳеч кимдан кам бўлмаган ҳаёт тарзини кечиришларига, эртанги кунга бўлган ишончларини янада ортишига хизмат қилади.

Шавкат ОРТИҚОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

ЖАҲОН

24 соат ичида

Ҳужум 48 соатга тўхтатилади

Якшанба куни Исроил ҳарбий ҳаво кучлари томонидани Ливаннинг жанубидаги Кана шаҳрига йўлланган ракета ҳужумлари оқибатида 60 нафарга яқин тинч аҳоли қурбон бўлди. Маълумотларга қараганда, ракета бир неча оила яширинган уч қаватли бинога келиб тушган. Ушбу воқеа муносабати билан БМТ Хавфсизлик Кенгаши баёнот билан чиқиб, аъзолар бир овоздан тинч аҳоли ҳалок бўлганидан хавотир билдиришган. Лекин мазкур ҳужжатда ҳужумни зудлик билан тўхтатиш тўғрисидаги чақириқ йўқ.

БМТ бош котиби Кофи Аннан ҳам чиқиш қилиб,

мазкур фожиа бутун дунёни қаттиқ хавотирга солганини таъкидлади ҳамда Хавфсизлик Кенгашини Исроилнинг тинч аҳолига ўтказаётган зўравонлигига қатъий муносабат билдиришга чақирди. Шу билан бирга, томонлардан зудлик билан тинчлик келишувига эришишни талаб қилди.

Айни пайтда Қуддусга ташриф буюрган АҚШ Давлат котиби Кондолиза Райснинг таъкидлашича, Исроил ўз хатти-ҳаракатларини БМТ талабларига мувофиқлаштиришга ҳамда Ливаннинг жанубий қисмидаги тинч аҳолининг чиқиб кетиши учун ҳужумни 48 соатга тўхтатиб туришга тайёр.

Кимё заводида портлаш

Хитой шарқида жойлашган кимёвий заводда портлаш юз берди. Сўнгги маълумотларда айтилишича, 22 киши ҳалок бўлган, 30 киши жароҳатланган. Яна 28 инсоннинг тақдири номаъ-

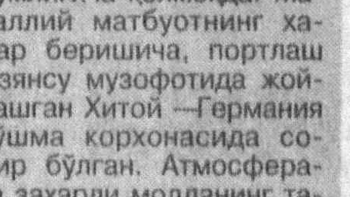

лумлигича қолмоқда. Маҳаллий матбуотнинг хабар беришича, портлаш Цзянсу музофотида жойлашган Хитой —Германия қўшма корхонасида содир бўлган. Атмосферага заҳарли модданинг тарқалиб кетиши туфайли атроф-муҳитга жиддий зарар етказилмоқда. Ҳукумат заводнинг етти минг ишчисини оиласи билан эвакуация қилди.

Айни пайтда фожиа сабаблари ўрганилаяпти. Бироқ маҳаллий ҳукумат вакилининг сўзларига қараганда, завод ишчиларининг хавфсизлик қоидаларига риоя этмаганлиги шундай аянчли воқеага сабаб бўлган. Бундай ҳалокатлар Хитойда кўп учраб туради. Биргина 2005 йилда кимёвий завод ва конларда 13 мингта авария содир этилганлиги ҳамда 15 минг одам қурбон бўлганлиги қайд этилди.

Биринчи демократик сайлов

Конго Демократик Республикасида кўппартиявийлик асосида сўнгги 40 йил давомида биринчи бор сайлов ўтказилди. 32 киши президент-

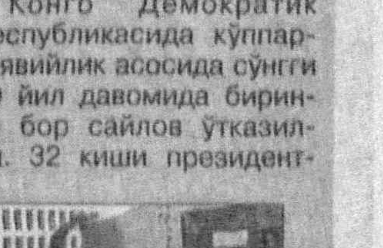

лик курсиси учун, 9000 киши эса мамлакат парламенти учун ўз номзодини қўйди. Манбада айтилишича, сайлов натижалари бир неча ҳафтадан сўнг маълум бўлади.

Мазкур умумхалқ тадбири БМТ шафеълигида ўтказилди. Хавфсизлик чораларини кучайтириш мақсадида мамлакатга етти минг нафар тинчликпарвар кучлар киритилди.

Маданият муассасалари ва ижодий жамоалар раҳбарлари диққатига!
«ART SERVIS-PRO» МЧЖ
(собиқ Ўзбекистон театр арбоблари уюшмасининг театр-экспериментал комбинати)
ЎЗИНИНГ МАҲСУЛОТЛАРИНИ ТАКЛИФ ЭТАДИ ВА ҚУЙИДАГИЛАРНИ ТАЙЁРЛАБ БЕРИШГА БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ:
ТЕАТР, РАҚС ВА МИЛЛИЙ ЛИБОСЛАР, ТУРЛИ ХИЛ ПОЙАФЗАЛЛАР, БОШ КИЙИМЛАР, ШУНИНГДЕК, САҲНА ПАРДАЛАРИ.
Бизнинг манзил: 700027, Тошкент ш., Шайхонтоҳур тумани, Ўзгариш кўчаси, Кирки тор кўчаси, 34-уй. E-mail: artkombinat@mail.ru
Телефонлар: (371) 395-49-42, 395-88-52, 395-02-63. Факс: (371) 395-88-52.

Российский линолеум и славянские обои
производства ОАО «ЩекиноАзот» г. Тула
тел. 134-48-11, факс 134-49-58.

MANNESMANN
МЕХАНИЧЕСКИЕ И ЭЛЕКТРОИНСТРУМЕНТЫ
В ШИРОКОМ АССОРТИМЕНТЕ ПРОИЗВОДСТВА ГЕРМАНИИ
под заказ ДИЗЕЛЬГЕНЕРАТОРЫ Тел. (998-90)186-26-40
Тел.: (998-71) 115-28-71;(998-90) 187-60-86. E-mail:asm-uz@yandex.ru

KAMMAZ ARSENAL
юк машиналари учун ШИНА таклиф этади
Тел.: 152-73-81, 151-20-90, 151-20-33.
Сайт: www.uzkam.com
Товар сертификатланган
Манзил: Тошкент ш., «Братислава» к., 11 (мўлжал – Бобур боғи)

Эҳтиром

Бугунги ўзбек адабиёти ҳақида гап кетганда, таниқли адиб Мақсуд Қориевни эсламаслик мумкин эмас. Зеро, у ўзининг сержило ижоди билан китобхонлар қалбини забт эта олган ёзувчилардан. Унинг уч тарихий романи, қатор лирик қиссалари, публицистик асарлари ва ҳикоялари ўзбек адабиёти хазинасига муносиб ҳисса бўлиб қўшилган.

ИЖОДИЙ ЗАҲМАТ РОҲАТИ

Айниқса, «Ойдин кечалар»да тўлин ой янглиғ порлаган беғубор илк севги, унинг эҳтиросли туғёнлари-ю изтиробли тўлғоқлари, оҳанглари, мавжлари ҳамда руҳий товланишлари бадиий кашф этилганлиги, самимийлиги билан кўнгиллардан жой олди. Кейинчалик ушбу асар қаторига «Қиз узатиб борганда», «Жийда гуллаганда», «Турналар баланд учади» каби қиссалар келиб қўшилдики, улар ёзувчининг йиллар давомидаги заҳматли, ниҳоятда машаққатли меҳнатининг маҳсулидир. Улардаги мафтункор сиймолар ҳаётдан олинган бўлиб, ўзининг жозибадорлиги билан китобхонлар меҳрига сазовор бўлди.

Ҳаётдаги соялар ва иллатлар қанчалик барвақт тугатилса, умр борган сари гўзаллашиб, одамлар бирибирига меҳрибон бўла боради. Шундайлар ҳам борки, амалдалигингда сажда қилишади, дунёдан кўз юмишинг билан унутишади. Кичик ҳикоялардан романларгача бўлган йўлни сабр-тоқат билан босиб ўтган адибнинг «Имон» номли ҳикоясида шу ҳақда фикр юритилади. Аслида ҳикоядаги ҳодисалар бадиий тўқимадан кўра адиб ўзи бот-бот кузатган ҳаётий далилларга яқинроқ. Тасаввур қилинг: юрт улуғларидан бирининг дафн маросими. Тириклигида ундан марҳамат кўрган яқинлари унинг жасади совиб улгурмасидан ўзларининг асл башараларини ошкор этадилар. Разиллик, хоинлик, тубанлик, аблаҳлик, уларнинг хатти-ҳаракатларидан ошкора сезилиб туради. Ижодкор бундай манқуртлар учун ҳаётий маслак манфаат, худбинлик ва тубанлик эканлигини усталик билан фош этади. Мазкур иллатларнинг наслда ҳамон учраётганлиги эса ташвишланарли. Юртбошимиз куюнчаклик билан уқтираётганидек, ёниб яшаганимиздагина жамиятни покизалаштирганга хизмат қилган бўламиз. Шу сабабли ҳам кичиккина ҳикоянинг ижтимоий юки салмоқли.

Озодлик — инсониятнинг ширин орзуси. Ўтмишда эрк деб, озодлик деб жон фидо қилган аждодларимиз қисмати бунинг яққол исботидир. Адибнинг тарихий романи — «Спитамен»нинг бош мавзусини миллий озодлик ҳаракати ташкил этган. Асосан замонавий мавзуларда қалам тебратиб келган ижодкорнинг тарихий мавзуга қўл уриши даврнинг ижтимоий-маънавий эҳтиёжи билан боғлиқ. Халқимиз демократик қайта қуриш, ошкоралик жараёнлари ўлароқ, ўз миллий-маънавий камолотининг шундай босқичига эришдики, бу босқич бевосита ўзликни англаш, тарихий хотирани тиклаш, биз киммиз, ким бўлганмиз, ким бўлмоқчимиз? деган саволларга бадиий воситалар билан ҳам жавоб беришни тақозо этди. Уч минг йиллик миллий давлатчилигимиз тарихидаги миллий озодлик ҳаракатлари, Спитамен сингари қаҳрамонлар тақдири, цивилизациялар ичра цивилизация яратган буюк аждодларимиз, давлат арбоблари образини яратиш табиий талаб тусини олди. «Спитамен», кейинчалик «Ибн Сино» ва куни кеча — муаллифининг 80 йиллиги арафасида нашрдан чиққан «Маҳмуд Ғазнавий» тарихий романлари ана шу талабнинг ижодий маҳсули бўлди. Адиб сўнгги романи устида узоқ йиллар ишлаши натижасида Ғазнавийлар даврига оид турли тилларда мавжуд бўлган деярли барча илмий, тарихий, бадиий манбаларни синчковлик билан ўрганиши натижасида қатор бадиий асарларда шу кунгача устувор бўлган нотўғри қараш — Ғазнавий билан Фирдавсий ўртасида душманлик бўлган, деган уйдирмага аниқлик киритди. Тарихий далилларнинг гувоҳлик беришига қараганда, Фирдавсий «Шоҳнома»ни тугатиб, подшоҳга инъом этганида, Ғазнавий уни муборакбод этиб, сийлаган экан.

Ёзувчи ижодни раҳбарлик билан қўшиб олиб борди. Бир неча йиллар мобайнида республиканинг бош газетасига муҳаррирлик қилиш, катта жамоани бошқариш, бунга қўшимча равишда ижод билан шуғулланиш айтишгагина осон, холос.

— Мақсуд акам билан ишлаган йилларим кўнглимда муҳрланиб қолган, — дейди журналист Юнус Зиёдов. — Кези келганда қаттиққўлу талабчан, кези келганда меҳрибонлик билан ҳол сўраш одатлари эди. Ўша пайтларда газета чиқариш ниҳоятда оғир бўлиб, матнлар аввал ёзув машинкасида, сўнгра цехда қўрғошинда терилар, иш баъзан тонготаргача чўзилиб кетарди. Бош муҳарриримиз сира эринмасдан саҳифага қўйилган мақола ва суратларни кўздан кечирар, эринмасдан ўқиб чиқар, ора-орада биздан хабар олиб, дерди: газета иши шунақа бўлади. Ҳозирда ҳам пенсияда бўлишларига қарамай, ижоддан тўхтагани йўқ. Ҳафтада бир таҳририятга келиб, бизга маслаҳат ва йўл-йўриқлар бериб туради. Ўзимиз ҳам бунга жуда ўрганиб қолганмиз. Мабодо келмай қолсалар, устозни дараклашга тушамиз.

Халқимизда яхши одам боғ яратади, деган гап бор. Агар таъбир жоиз бўлса, Мақсуд Қориев ўзига яраша боғ барпо этди, деб айтишимиз мумкин. Бу боғ унинг асарларидир. Бир сўз билан айтганда, адабиётда унинг ўз ўрни бор.

Мурод ШАРИФХЎЖАЕВ, академик.
Нарзулла ШОДИЕВ, профессор.

Маъмун академиясининг 1000 йиллигига

Ўзбекистон Бадиий академиясининг Қорақалпоғистон бўлими кўргазмалар залида Оролбўйида яшаб ижод қилаётган мўйқалам усталарининг Хоразм Маъмун академиясининг 1000 йиллигига бағишланган асарлари намойиши бошланди.

ОРОЛБЎЙИ РАССОМЛАРИ КЎРГАЗМАСИ

Ундан хоразмлик ва қорақалпоғистонлик таниқли мусаввирларнинг Ватанимиз тарихи, аждодларимизнинг бой маънавий мероси, умрбоқий қадриятларимизни ўзида акс эттирган ижод намуналари ўрин олган.

Кўргазманинг очилишида давлатимиз раҳбари Ислом Каримов ташаббуси билан қадимий тарихимизни ҳар томонлама чуқур тадқиқ этиш, ёш авлодни миллий ва умумбашарий қадриятларга ҳурмат, ватанга садоқат, миллий истиқлол ғояларига муҳаббат руҳида тарбиялаш, санъат ва маданиятимизни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилаётгани таъкидланди. Ана шундай улкан эътибор ва ғамхўрлик самараси ўлароқ инсоният тарихидаги энг қадимий илм масканларидан бири – Маъмун академияси қайта тикланди ва бу йил унинг 1000 йиллик юбилейи кенг нишонланмоқда.

Кўргазмадан Оролбўйи рассомларининг турли йилларда яратилган ўнлаб асарлари жой олган.

А.ОРТИҚБОЕВ,
ЎзА мухбири.

Спорт

Сиз суратда кўриб турган қиз Урганч Олимпия заҳиралари коллежида таҳсил олади.
Лейла Бобожоновага бугун кўпчилик тенгдошлари ҳавас билан қарашади. Боиси, у ўн саккиз ёшида самбо кураши бўйича Осиё чемпиони бўлди.

ЛЕЙЛАНИНГ ОРЗУСИ

Яқинда Жанубий Кореяда якунланган Осиё чемпионатида кумуш медаль совриндори бўлди ва АҚШда бўладиган жаҳон чемпионати йўлланмаси билан тақдирланди. Бу ҳали ҳаммаси эмас. Лейла ўзбек кураши бўйича Ўзбекистон чемпионлигини ҳам қўлга киритган.

— Спортнинг якка кураш тури билан шуғулланиш қиз бола учун қийин эмасми? — сўраймиз Лейладан.

— Албатта, қийинчиликлари бор, лекин мусобақаларда муваффақият қозонганингда барчаси унут бўлиб кетади, — дейди Лейла. — Мен мамлакат ва қитъа чемпионлигини қўлга киритдим. Эндиги асосий мақсадим жаҳон чемпионатларида ҳам муваффақиятли қатнашиб, Олимпиада йўлланмасига эга бўлиш. Бунинг учун бор имкониятимни ишга солиб ҳаракат қиламан.

О. РАҲИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Шахмат бўйича ёшлар ўртасида ўтказилган Ўзбекистон чемпионати муросасиз курашларга бой бўлди. Унда қатнашчилар нафақат ғолиблик, балки жаҳон ва Осиё чемпионати йўлланмаси учун ҳам баҳс юритдилар.

ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИГА ЙЎЛЛАНМА

Чемпионатнинг тўққизинчи турида бухоролик Махсум Бозоров билан дуранг ўйнаган самарқандлик Жўрабек Ҳамроқулов 7 очко жамғариб, шоҳсупанинг юқори поғонасидан жой олди.

Уч нафар шахматчи бир хил (6,5) очко тўплаганлиги сабабли иккинчи, тўртинчи ўрин эгаларини аниқлаш анча қийин кечди. Ўзаро ўйинлар натижасига қараб, ўринлар қуйидагича белгиланди: Соҳиб Жўраев (Самарқанд), Махсум Бозоров (Бухоро), Александр Касян (Тошкент).

Энди Жўрабек Ҳамроқулов жаҳон чемпионатида юртимиз шарафини ҳимоя қилади. Соҳиб Жўраев эса Осиё чемпионати йўлланмасига эга бўлди.

Қизлар ўртасида бўлиб ўтган чемпионатда жиззахлик Юлдуз Ҳамроқулова 9 имкониятдан 7,5 очко тўплаб, ғолибликни қўлга киритди. Ундан ярим очко ортда қолган қашқадарёлик шахматчи Умида Чоршанбиевага иккинчи ўрин насиб этди. Юлдуз жаҳон, Умида эса Осиё чемпионати йўлланмасини қўлга киритди.

Фарид Усмонов Артём Клименкога қарши

Келаётган шанба куни Санкт-Петербург шаҳрида профессионал армрестлинг ассоциацияси (IPAA) шафеълигида бир неча мусобақалар ўтказилади. Унда ҳамюртимиз, оғир вазнли армрестлингчилар ўртасида Осиё қитъасининг мутлақ чемпиони Фарид Усмонов ва россиялик таниқли спортчи Артём Клименко ўзаро беллашадилар. Ғолиб Трэвис Бэджит (АҚШ)га қарши чемпионлик беллашувида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлади.

Эслатиб ўтамиз, Фарид Усмонов ўтган йили ҳаваскор армрестлингчилар ўртасида ўтказилган жаҳон чемпионатида ҳам ўз вазн тоифасида (110 килограмм) олтин медаль соҳиби бўлган эди.

Анастасиянинг навбатдаги ғалабаси

Ҳамюртимиз Анастасия Журавлева яқинда Грецияда енгил атлетика бўйича ўтказилган Гран-при туркумига кирувчи «Olimpic Meetihg» турнирида олтин медални қўлга киритган эди.

Хельсинкида халқаро енгил атлетика федерацияси ташаббуси билан ташкиллаштирилган мусобақада ҳам Анастасия муваффақиятли қатнашиб, бронза медали билан тақдирланди.

З. ЖОНИБЕКОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«МЕДИОФАРМ»
ФАРМАЦЕВТИКА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ
Сизларга соғлиқ-саломатлик тилаймиз!
Истагимиз – ҳеч қачон бизнинг дори-дармонларимизга муҳтожлик сезманг.

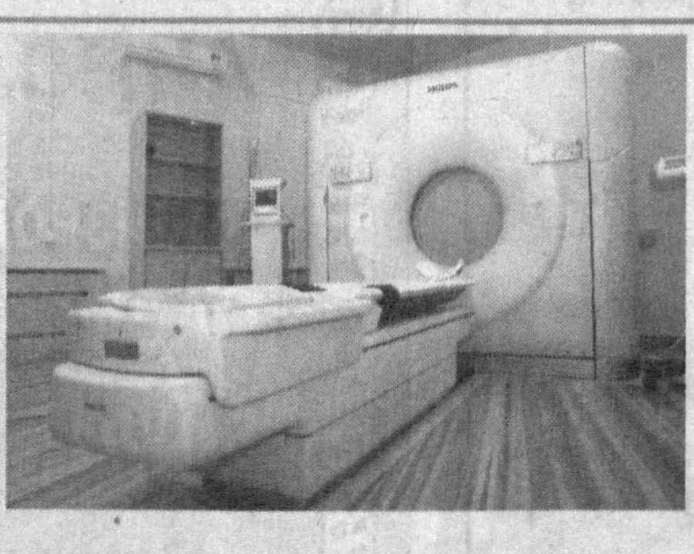

ЎЗБЕКИСТОНДА ЯГОНА ТИББИЙ ДИАГНОСТИК ТЕКШИРУВИ
64-КЕСИМЛИ МУЛЬТИСПИРАЛ КОМПЬЮТЕР ТОМОГРАФИ
1- МАРКАЗИЙ КЛИНИК ШИФОХОНА КОМПЬЮТЕР ТОМОГРАФИЯ БЎЛИМИ
мультиспирал компьютер томография текширувларини таклиф қилади:

- ички аъзо ва тизимлар текшируви;
- переферик томирлар текшируви;*
- юрак ва юрак-қон томирлар текшируви;*
- юрак ишемия касаллигининг келиб чиқиш хавфи даражасини аниқлаш;
- бош мия қон билан таъминланиши (перфузия) текшируви;*
- суякнинг минерал таркибини аниқлаш (остеопороз);
- йўғон ичак текшируви (виртуал колоноскопия).

* Контраст моддаси билан.

1- Марказий клиник шифохона, қабулхона телефони: 64-84-00. МКТ бўлими (6-бино) Телефон: 161-07-82.

«Ўзулгуржисавдоинвест» уюшмаси жамоаси Ўзбекистонда хизмат кўрсатган савдо ходими, соҳа фахрийси
Рустам Юсупович ЎРОЗБОЕВнинг
вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор қилади.

ОАЖ «Интер-транс-сервис» қўшма корхонаси маъмурияти, касаба уюшмаси Жамият кузатув кенгашининг раиси Бўстон Эргашевга укаси
ТОЛИБЖОНнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент архитектура қурилиш институти жамоаси Қурилишни бошқариш факультети декани муовини Исламбек Давлетовга отаси
Халик ДАВЛЕТОВнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон миллий телерадиокомпанияси жамоаси «O'zbekiston» телерадиоканали» давлат унитар корхонаси Маданий-маърифий эшиттиришлар муҳарририяти бош муҳаррири Ҳазрат Шодиёровга волидаи муҳтарамаси
Момогул ҲАЗРАТҚУЛОВАнинг
вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

«RTPF TIJORAT» очиқ акциядорлик жамияти жамоаси жамиятнинг собиқ раҳбари
Рустам Юсупович ЎРОЗБОЕВнинг
вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Халқ сўзи
Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи Ш. ЖАББОРОВ

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 001-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г — 1057. 20700 нусхада босилди,
ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

ТЕЛЕФОНЛАР:
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар бўлими 133-52-55;
Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва операторлар Жамшед Тоғаев ҳамда Баҳодир Файзиев томонидан саҳифаланди.

t -Тижорат материали

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — А. Орипов.
Навбатчи муҳаррир — Г. Йўлдошева.
Навбатчи — А. Самадов.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машраббоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. ЎзА якуни — 21.40 Топширилди — 21.40 23456